

Mesto Levoča
Mestský úrad, Námestie Majstra Pavla 4, 054 01 Levoča
JUDr. Dana Rusnáčiková - hlavná kontrolórka mesta Levoča

ODBORNÉ STANOVISKO
k Návrhu rozpočtu mesta na rok 2022 s výhľadom na roky 2023 - 2024

Rozpočet mesta Levoča je súčasťou štátneho rozpočtu, príjmov a výdavkov verejných zdrojov a základom hospodárenia manažmentu mesta Levoča s cieľom plniť úlohy mesta.

A/ Východisko stanoviska k Návrhu rozpočtu na rok 2022 s výhľadom na r.2023 – 2024

Hlavná kontrolórka mesta v súlade s § 18f ods.1., písm.c) zákona č.369/1990 Zb. predkladá Stanovisko k Návrhu rozpočtu mesta Levoča na rok 2022 s výhľadom na roky 2023-2024, ktorým vyjadruje stanovisko k návrhu, posudzuje súlad so všeobecne záväznými právnymi predpismi, štátnym rozpočtom (ďalej v texte ako ŠR), odhadom očakávanej skutočnosti na rok 2021 a prognózou vývoja na roky 2022-2024 v podmienkach mesta.

A. 1. Zákonnosť návrhu rozpočtu mesta Levoča

A/ 1.1. Legislatívny rámec tvorby rozpočtu mesta Levoča

Návrh rozpočtu na rok 2022 s výhľadom na roky 2023-2024 vychádza zo všeobecne záväzných právnych predpisov a Metodiky ESA2010, VZN mesta, smerníc, cenníkov a zmlúv s dopadom na príjmy a výdavky mesta.

A.2. Metodická správnosť Návrhu rozpočtu mesta Levoča na rok 2022 s výhľadom na roky 2023 – 2024

A/2. 1. Návrh rozpočtu mesta Levoča – metodická správnosť

Návrh rozpočtu mesta na rok 2022 s výhľadom na roky 2023 – 2024 je zostavený podľa § 14 zákona č.523/2004 Z.z., Príručky MF SR č. MF/005766/2021-411. Obce poskytujú MF SR údaje o rozpočte prostredníctvom RIS-SAM na úrovni hlavnej kategórie ekonomickej klasifikácie rozpočtovej klasifikácie.

Rozpočet je zostavený v súlade s Opatrením MF SR č.MF/010175/2004-42, ktoré ustanovuje druhovú, organizačnú a ekonomickú klasifikáciu rozpočtovej klasifikácie a opatrenia, ktorými sa triedia príjmy a výdavky rozpočtov samospráv a finančné operácie.

Na základe § 4 ods.4 zákona č.523/2004 Z.z. obce zostavujú rozpočet podľa rozpočtovej klasifikácie, umožňujúcej MF SR vytvoriť zostavy o príjmoch a výdavkoch verejnej správy.

Návrh rozpočtu mesta je zostavený v súlade s Vyhláškou ŠÚ SR č.257/2014 Z.z.

Zákon č.310/2016 Z.z. mení a dopĺňa zákon č.253/2004 Z.z. od 1.1.2018 ukladá povinnosť rozpočtovým organizáciám rozpočtovať aj príjmy, ktoré predpokladá získať.

Počas pandémie rozpočtovanie obcí bolo upravené zákonom č. 67/2020 Z.z., ktorý do 31.12.2021 uvoľnil reguláciu hospodárenia použitím rezervného fondu, kapitálových príjmov a návratných zdrojov financovania na krytie bežných výdavkov obcí.

Návrh rozpočtu mesta je zostavený reálne, pravdivo a na zásade vyrovnanosti a účelnosti so zabezpečením vnútornej kontroly. Návrh vyjadruje kvalitu ľudských zdrojov, účinnosť výdavkov na princípe Hodnoty za peniaze, monitoruje a pomenúva riziká i rezervy, riadenie dlhu, pomenúva výdavky a možnosti ich zníženia, vyjadruje stratégiu rozvoja mesta

a investícií, hodnotí udržateľnosť na úseku školstva, sociálnych vecí a nastavenie motivujúceho daňového systému.

A/2. 2. Návrh programového rozpočtu mesta Levoča – metodická správnosť

Mesto pri zostavení programového rozpočtu postupovalo podľa § 4 ods.5 zákona č.583/2004 Z.z., Metodiky MF SR č.5238/2004-42 a manuálu pre programové rozpočtovanie. Návrh programového rozpočtu spĺňa zákonné náležitosti, obsahuje 14 programov a podprogramy s cieľmi, zdrojmi financovania, monitoring i zodpovednosť za plnenie.

A/2.3. Zverejnenie Návrhu rozpočtu na rok 2022 s výhľadom na r.2023-2024

Návrh rozpočtu bol podľa § 9 ods.2 zákona č.369/1990 Zb. zverejnený na elektronickej i úradnej tabuli dňa 1.12.2021 v zákonnej lehote 15 dní pred prerokovaním orgánmi mesta, zvolané na deň 16.12.2021.

A/2.4. Zásady rozpočtového procesu

Rozpočet obsahuje príjmy od subjektov tvoriacich zdroje a výdavky pre subjekty spotreby za verejné služby na princípe solidarity. Rozpočet a jeho zmeny schvaľuje Mestské zastupiteľstvo uznesením. Rozpočtovanie mesta upravuje zákon č.583/2004 Z. z.

Rozpočet obce je decentralizovaný, ekonomický, nenávratný a záväzný zdroj financovania a bilanciou príjmov a výdavkov na rozpočtový rok. Mesto slobodne a samostatne hospodári s majetkom a prostredníctvom rozpočtu realizuje rozvoj, investície a regionálnu politiku. Štát zasahuje do kompetencií obcí zákonom.

Rozpočtovací proces je realizovaný na zásadách verejnosti a publicity, vyrovnanosti, úplnosti a jednotnosti. Prioritou pri zostavovaní rozpočtu je kvalita a stratégia rozpočtovania, investovanie, tvorba rezerv a riadenie dlhu, zavedenie výdavkových stropov a ich udržateľnosť a účinnosť, efektívny daňový systém a kvalitné ľudské zdroje.

B/ Východiská tvorby Návrhu rozpočtu mesta Levoča na rok 2022 s výhľadom na roky 2023 - 2024

B/1.1. Tvorba návrhu ŠR – východisko pre rozpočet mesta Levoča

Návrh rozpočtu je spracovaný na základe čl.58 Ústavy SR, § 6 zákona č.523/2004 Z.z., prognózy vývoja s predpokladom deficitu verejného dlhu na úroveň 4,94, % HDP, čo predstavuje 5,2 mld. Euro - vyjadrený i v návrhu zákona o ŠR na r.2022.

SR je povinná od r.2022 pri tvorbe rozpočtu uplatňovať pravidlá Paktu stability a rastu a pri prekročení deficitu nad 3 % HDP vstúpiť do „procedúry nadmerného deficitu“, čo spôsobí zaradenie SR do korekčnej časti Paktu, v ktorej je EK povinná pod hrozbou sankcií stanoviť individuálnu požiadavku konsolidácie verejných financií.

Významnú zložku zníženia deficitu a oživenia hospodárstva SR a aj obcí tvoria fondy EÚ, v ktorých má SR alokovaných 7,9 mld. euro z programovacieho obdobia r. 2014-2020, takmer 13 mld. z programovacieho obdobia na r.2021-2027 a v Pláne obnovy ďalších 6,3 mld. euro na zabezpečenie udržateľného rozvoja, podporu inovácií (ŽP, doprava, zdravotníctvo, školstvo). SR čerpá EF len na 45 %.

Plán obnovy SR na posilnenie hospodárskej a sociálnej odolnosti krajiny je založený na reformách a investíciách, v ktorých SR zaostáva (dôchodkový systém, digitalizácia, reorganizácia inštitúcií a služieb, zdravotníctvo, školstvo, súdnictvo), v reforme verejnej správy (zavedenie výdavkových stropov, zmena daňového systému, riadenie verejných investícií) a zelená ekonomika do ktorej má smerovať až 40 % zdrojov (emisie, e-mobilita, energetická efektívnosť budov).

Mesto ako súčasť verejnej správy musí byť strategicky (PHSR, Akčný plán, ÚP, generely), projekčne i personálne pripravené na čerpanie nenávratných zdrojov financovania rozvoja mesta a zvyšovanie kvality života obyvateľov z programov EU. Mesto je úspešné v čerpaní EF, avšak výkonnosť je potrebné zvýšiť vytvorením samostatného projektového útvaru mesta.

Návrh mesta obsahuje rozpočet na rok 2021 a jeho očakávanú skutočnosť, údaje o skutočnosti za roky 2019 a 2020, rozpočet na rok 2022 a výhľad na roky 2023-2024. Mesto dodržalo pri zostavení rozpočtu § 4 ods. 6 zákona č.523/2004 Z.z. a článok 9 ods. 1 ústavného zákona č.493/2011 Z.z.o dlhovej službe a vzhľadom na pandémiu i zákon č. 67/2020 Z.z.

B/1.2 . Stanovisko Európskej komisie k prognóze vývoja SR na rok 2022

Rozpočet EU schvaľuje Rada EÚ a EP a spravuje ho EK. Pandémia COVID-19 priniesla neistotu, prepád hospodárstva, rast nezamestnanosti a výdavky na opatrenia. EK pre SR na rok 2022 prognózuje rast HDP o 4,8 %, MMF o 4,7 %, rast zabezpečí Plán obnovy pre SR v objeme 6,3 mld. euro. EK prognózuje pre SR zníženie deficitu medziročne na 4,94 %.

B/1.3. Štátny rozpočet na rok 2022

MF SR, oddelenie rozpočtovej regulácie a analýz pri Prognóze verejných financií obcí na roky 2022 - 2024 vychádza z hospodárenia r.2020 a výkazov. Ekonomika spomaľuje, rast zamestnanosti je posilňovaný z Plánu obnovy a odolnosti a prípravou reforiem verejných financií s orientáciou na výsledok. Rast cien prekračuje 4 %, medziročná inflácia vzrástla o 2,3 % a tlmí rast ekonomiky. Na rok 2022 je rozpočtovaný rast nominálnych miezd o 5,4 % a rast zamestnancov verejnej správy, pripravujúcich reformy.

Obce zabezpečujú samosprávne kompetencie z vlastných daňových a nedaňových príjmov, z dotácií zo ŠR zabezpečujú prenesený výkon štátnej správy a úlohy regionálneho rozvoja, ŽP a realizáciu projektov spolufinancujú z prostriedkov EU.

Celkové príjmy v ŠR na rok 2022 sú rozpočtované na 19,974 mld. euro, výdavky na 25,448 mld. Euro, schodok dosahuje 5,474 mld. euro.

ŠR v Bilancii príjmov a výdavkov v metodike ESA 2010 do rozpočtu obcí na r.2022 započítal príjmy v objeme 5,926 mld. euro, z toho daňové 3,122 mld. euro, výdavky obcí sú rozpočtované v objeme 5,676 mld. euro. Prognóza na rok 2022 pre daň z príjmov fyzických osôb je stanovená vo výške 4,012 mld. euro. ŠR je deficitný, ale od obcí požaduje v metodike ESA 2010 prebytkové hospodárenie vo výške 250 mil.euro.

V prílohe č. 5 k návrhu zákona o ŠR je určený záväzný limit dotácií obciam a VUC na rok 2022, kde mestu Levoča bola na záchranu a obnovu kultúrnych pamiatok z kapitoly Všeobecná pokladničná správa priznaná dotácia vo výške 550 tis.€.

Návrh ŠR obsahuje výdavky na regionálne školstvo, ktorý vychádza z počtu žiakov a zamestnancov a nezohľadňuje zdroje EÚ a Plánu obnovy a odolnosti. Výdavky rastú a sú určené na dostupnosť škôl a rozšírenie kapacít materských škôl, zavedenie predprimárneho vzdelávania od 3 rokov veku dieťaťa, inklúziu detí a žiakov, kurikulárnu reformu základného školstva, profesionálny rast a vzdelávanie učiteľov a asistentov, digitalizáciu, výdavky na štipendiá a pandémiu. Medzi normatívne výdavky patria zdroje na odmeňovanie a prevádzku škôl a školských zariadení, nenormatívne výdavky slúžia na zabezpečenie kurzov, primárne vzdelávanie v MŠ, dopravné, vzdelávacie poukazy, učebnice, výdavky na asistentov učiteľa. V r. 2022 došlo k presunu kompetencií regionálneho školstva z MV SR na MŠ SR.

Tvorbu rozpočtu ovplyvňuje ekonomický cyklus a politika štátu. Prehľad ekonomiky si vyžiada analýzy, reformy a transparentné opatrenia na zlepšenie zdravia verejných financií, využívanie znalostí, digitalizácie a smart riešení v obciach.

V SR verejné financie sledujú, analyzujú i kriticky hodnotia inštitúcie – Inštitút finančnej politiky, Útvár hodnoty za peniaze, RRZ, NBS a kontrolujú ho NKÚ a za obce ZMOS a UMS ale i nezávislé organizácie ako napr. INEKO alebo Transparency international.

Rizikom ŠR a rastu HDP je pandémia COVID, exportne orientovaná ekonomika SR, zhoršovanie obchodných vzťahov ale i odliv mozgov do zahraničia. Rast HDP v SR brzdí nízka miera investovania a čerpania EU fondov, zadlženosť, konkurencieschopnosť, digitalizácia a zjednocovanie agendy.

RRZ i napriek tomu, že ŠR neobsahuje skutočný viacročný rozpočet viažuci výdavky na úrovni 1,5 mld. Ročne, ŠR na r.2022 hodnotí realisticky a predpokladá nižší deficit o 0.5 % HDP ako je odhad. Znižovanie deficitu pod 3 % HDP môže zabezpečiť dôchodková reforma, výdavkové limity, riadený verejný dlh a jeho znižovanie.

Rada pre rozpočtovú zodpovednosť vydala odhad prognózy podielových daní pre mesto Levoča na rok 2022 vo výške 7 612 tis.€, . Návrh rozpočtu mesta vychádza z očakávanej skutočnosti za rok 2021 zvýšenej medziročne o 2 % a je stanovený opatrne ale reálne na výšku 7, 298 mil. euro.

NKÚ pri hodnotení ŠR upozorňuje na riziko prognózy, ktorá je pilierom ale v čase krízy generuje odchýlky. Kriticky hodnotí stav čerpania EU fondov a ich spolufinancovanie, nedostatok finančných zdrojov naprieč kapitolami ŠR, neschopnosť obcí kryť prenesené a plniť originálne kompetencie a to všetko z dôvodu odkladania skutočných reforiem, šetriacich verejné zdroje. NKÚ upozorňuje, že i napriek digitalizácii vznikajú nové subjekty verejnej správy a rastie počet zamestnancov, najmä s súvislosti s Plánom obnovy. V regionálnom školstve i napriek rastu počtu žiakov je rozpočtovaný pokles výdavkov, čo spôsobí pokles nominálnych miezd medziročne o 1 %. ŠR neobsahuje výdavky na rekonštrukcie ciest, reformu zdravotníckych služieb, opatrení v oblasti ŽP (vodovody a kanalizácie).

ŠR je tvorený v období pandémie a neistoty z budúceho vývoja. Vláda SR predpokladá deficit verejných financií na úrovni 4,9 % (5,2 mld.euro), pričom od r. 2022 sa začnú uplatňovať pravidlá Paktu stability a rastu, čo si vyžiada novelu ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti prijatím výdavkových stropov.

ŠR na kapitálové výdavky je nulový, primárnym cieľom je podpora pripravených a návratných projektov. Rizikom ŠR je plnenie cieľov programového rozpočtu a viazanie výdavkov, absencia koncepčných riešení udržateľného financovania. Východiskom je efektívne a proaktívne využívanie cudzích nenávratných zdrojov EU a zníženie byrokracie a viacstupňovej kontroly.

NBS na rok 2021 odhaduje prekročenie dlhovej brzdy až na 61,5 % HDP, čo bude mať vplyv na rozpočet roku 2022 a vyžiada si reformy, legislatívne opatrenia a zmeny politík ale i rast výdavkov na pandémiu, zmeny daňovo-odvodovej reformy, rast investícií ale i spolufinancovania EF, výdavky na odloženú zdravotnú starostlivosť. Štát aj obce musia znižovať verejný dlh, prijať reformy, tvoriť rezervy, zlepšiť hospodárenie viazaním výdavkov a to najmä využitím impulzov z Plánu obnovy. ŠR i obce na r.2023-2024 nerozpočtujú konsolidačné opatrenia, absentuje valorizácia plátov, nezohľadňujú pokles príjmov z 2 programového obdobia a len čiastočné nahradenie z nových programov, čo bude mať vplyv na finančné toky a rozpočet verejnej správy. Spustenie fiškálnych zmien znamená predložiť v r.2024 vyrovnaný ŠR rozpočet – bez schodku. Pripravovaný nový ústavný zákon predpokladá konsolidáciu na úrovni 1 % HDP ročne a to z dôvodu prijatia reforiem a výdavkových limitov.

K návrhu ŠR predložil stanovisko **ZMOS**, kriticky hodnotí nedofinancovanie dopadov zmien zákonov (chodníky, odpady, daňová reforma) a dofinancovanie preneseného výkonu

štátnej správy. Štát nedostatočne podporuje výstavbu nájomných bytov, obslužnosť územia a dostupnosť služieb čo má priamy vplyv na rozvoj územia a znižovanie kvality života obyvateľov. Prioritou ŠR je sociálna oblasť, zdravotníctvo a školstvo. Vplyv na rozpočet obcí má rozširovanie kompetencií obcí v nadväznosti na nedostatok personálnych kapacít, digitalizácia, zvyšovanie cien energií, tovarov a služieb, zvyšovanie požiadaviek na sociálne služby a nedostatočné rezervy na spolufinancovanie projektov EÚ.

Daňovou medzerou sú vlastné daňové príjmy obcí, OECD a EK či MMF odporúča SR zvýšiť majetkové dane a znižovať ostatné dane.

B/1.3. ŠR na rok 2022 na podmienky územnej samosprávy

Príjmom obcí je výnos podielových daní, určený zákonom č.564/2004 Z.z. a NV SR č.668/2004 Z.z.. MF SR aktualizuje prognózy vývoja výnosu dane a monitoruje dopady. Od r.2016 podiel výnosu dane obcí podľa zákona č.337/2015 Z.z. predstavuje 70%. ŠR očakáva prebytkové hospodárenie obcí, ktoré kumuluje hotovosť, potrebnú na rast aktív a znižovanie štátneho dlhu.

C/ Tvorba Návrhu rozpočtu mesta Levoča na roky 2022 s výhľadom na roky 2023 – 2024

C/ 1.1. Návrh rozpočtu mesta Levoča na rok 2022 s výhľadom na roky 2023-2024

Mesto Levoča má špecifické postavenie čo vplýva i na rozpočet. Mesto zapísané v UNESCO a známe religiózne centrum s pestrú infraštruktúrou je s rozlohou 114,77 ha 8 najväčšou obcou SR, čo má vplyv na hospodárenie a obslužnosť územia (geografia, lesy, klíma)

Levoča patrí k **najviac navštevovaným mestám** SR čo si vyžaduje logistiku i financie na rozvoj cestovného ruchu (obnova pamiatok, limity KPU, IC, marketing, pútnická turistika, kultúra, šport, verejné priestranstvá, parkoviská a oddychové zóny).

Návrh rozpočtu na rok 2022 s výhľadom na roky 2023 – 2024 v členení podľa § 10 ods.3 a § 10 ods.7 zákona č.583/2004 Z.z.:

	Skutočnosť 2019	Skutočnosť. 2020	Predpoklad 2021	Rozpočet 2022	Index rastu
Bežné príjmy	12870365	13601965	12928404	12882296	1,00
Bežné výdavky	12072287	12542382	13188748	12397308	0,94
Hospodárenie: prebytok	+798078	+1059584	-260344	484988	
Kapitálové príjmy	1526663	2436633	3291007	536451	0,16
Kapitálové výdavky	2649518	2729306	10647255	4094846	0,38
Hospodárenie: schodok	-1122856	-292673	-7356248	-3558395	
Finančné operácie príjmové	1600446	3164040	8592182	3668349	0,43
Finančné operácie výdavkové	553837	1236894	975590	594942	0,61
Krytie VH finančnými op.	1046608	+1927146	+7616592	3073407	
Hospodárenie celkom po započítaní fin.operácií	721831	2694057	0	0	

Orgány mesta v súlade so ŠR, prognózou, VZN mesta, zmluvami a cenníkmi, skutočností r.2020 a očakávanej skutočnosti roku 2021 spracovala Návrh rozpočtu na r. 2022, ktorý reálne hodnotí výkonnosť mesta, možnosti plnenia príjmov a čerpania výdavkov, zostavený podľa určenej štruktúry, v súlade s rozpočtovými pravidlami garantuje plnenie funkcií mesta. Návrh bol zverejnený na úradnej tabuli mesta.

Návrh rozpočtu je spracovaný v súlade s § 9 ods.1 zákona č.583/2004 Z.z. v členení na skutočnosť za r.2019,2020, rozpočet a očakávanú skutočnosť roku 2021, návrh rozpočtu na rok 2022 a výhľad na roky 2023 – 2024. Rozpočet na rok 2021 je záväzný, rozpočty na nasledujúce roky majú orientačný charakter.

Návrh rozpočtu je zostavený v súlade s § 10 ods.3 zákona č. 583/2004 Z. z., vnútorne sa člení na bežný a kapitálový rozpočet a finančné operácie, v súlade s § 10 ods. 4 zákona č. 583/2004 Z. z. zostavený na úrovni hlavnej kategórie ekonomickej klasifikácie rozpočtovej klasifikácie obsahuje programy a ciele, v nadväznosti na § 10 ods. 5 cit. zákona je predložený v členení podľa rozpočtovej klasifikácie a v nadväznosti na § 10 ods.6 cit. zákona obsahuje aj údaje o finančných operáciách.

Návrh rozpočtu príjmov vychádza z prognózy vývoja podielových daní a zákona č.564/2004 Z. z. a NV SR č.668/2004 Z. z., obsahuje finančné vzťahy k fyzickým a právnickým osobám zapojeným na rozpočet mesta, finančné operácie, príjmy z VZN a zmlúv, transfery na prenesený výkon štátnej správy, príjmy organizácií zriadených mestom.

Návrh rozpočtu na r. 2022 je po zapracovaní finančných operácií zostavený ako vyrovnaný, bežný rozpočet je prebytkový 485 tis. €, kapitálový rozpočet schodkový -3 558 tis. €, výsledok finančných operácií predstavuje 3 073 tis. €.

Mesto zriadilo obchodné spoločnosti, ktorých je 100 % zriaďovateľom a ktoré hospodária s verejnými prostriedkami podliehajúcimi verejnej kontrole.

Lesy mesta Levoča s.r.o., napriek znižovaniu výnosov zabezpečujú obnovu mestských lesov a zveľaďujú majetok mesta a do rozpočtu plynú príjmy z nájmu pozemkov.

Stavebná prevádzkareň – s.p. bola v r.2020 transformovaná na sociálny podnik.

Mesto je minoritným akcionárom Nemocnica Agel Levoča a.s., ktorá vyúčováva záväzky mestu, nakladá s majetkom mesta a plynú jej komparatívne výhody verejnoprospešného partnerstva a poskytovania štátnej pomoci v oblasti podpory zamestnanosti a zabezpečovania verejného zdravia obyvateľov. Orgány mesta sú povinné zosúladiť súčasný stav s právnym stavom, prehodnotiť prenechanie majetku mesta za odplatu a nastaviť mechanizmus plnenia príjmov a čerpania výdavkov na obnovu majetku mesta.

C/ 1.2. Návrh rozpočtu príjmov mesta na rok 2022 s výhľadom na roky 2023-2024

Plnenie bežných príjmov rozpočtu v objeme 12 882 tis. € je určené analýzou príjmových možností na princípe opatrnosti. Rozpočet príjmov nemá skryté rezervy. Rozpočet bežných príjmov zohľadňuje ich vývoj, pandémiu i riziká plnenia podielových daní, nezohľadňuje prognózu RRZ, je navrhovaný konzervatívne s indexom rasu 2 %. Vývoj vlastných daní z majetku je rozpočtovaný na úrovni r.2021 i napriek zvýšeniu poplatku za TKO. Nedaňové príjmy zaznamenali oproti r. 2021 pokles z dôvodu nenaplnenie príjmov HPZ.

Orgány mesta prijali čiastočné opatrenia na stabilizáciu rozpočtu (VZN, cenníky). Návrh nerozpočtuje príjmy z nájmu 48 BJ Potočná, ktoré nie sú skolaudované a odovzdané

Výzvou pre mesto okrem zvyšovania dostupnosti a kvality bývania je i reforma regionálneho školstva, bezpečnosť obyvateľov, aktívne trávenie voľného času a kvalita životného prostredia.

Výnos podielovej dane, poukázaný územnej samospráve je rozpočtovaný podľa zákona č.564/2004 Z.z., NV SR č.668/2004 v znení NV č.519/2006 v objeme 7 298 tis. € tvorí 56,65% bežných príjmov mesta. Príjem mesta je závislý od ekonomického cyklu a zamestnanosti.

Podielové dane sú určené na plnenie originálnych kompetencií mesta (platy a odvody zamestnancov, krytie samosprávnych funkcií).

S účinnosťou k 1.1.2022 dôjde k zmene financovania školstva a pokles počtu detí a žiakov si vyžiada opatrenia. Mesto upravuje výšku dotácií a príspevkov pre školstvo VZN, od 1.1.2022 uzatvorí s cudzími zriaďovateľmi zmluvy.

Plnenie vlastných daňových príjmov (miestne dane a poplatky) a vývoj nedaňových príjmov (prenájom majetku a poplatky) je rozpočtovaný na úrovni roku 2021 so zohľadnením opatrení – rast poplatkov za TKO so zohľadnením likvidity pohľadávok. Mesto od r. 2020 neupravilo sadzby dane z nehnuteľností.

Mesto v r.2021 prijalo opatrenia na vymáhanie pohľadávok v daňovom exekučnom konaní a v súčasnosti rokuje o sprístupnení registrov orgánov verejnej správy pre správcu dane.

Daňové príjmy, určené VZN podľa zákona č. 582/2004 Z.z. sú rozpočtované vo výške 1 091 tis.€, z toho dane z majetku 545 tis.€ a ostatné poplatky 546,6 tis.€. Neadresné zvyšovanie poplatkov za TKO je spojené s nízkou mierou zainteresovanosti na triedení odpadov a má vplyv na likviditu pohľadávok. Mesto ani v rozpočte na r.2022 nerozpočtuje výdavkov na zmenu v zbere odpadov.

Nedaňové príjmy sú rozpočtované podľa VZN, cenníkov a zmlúv účinných k 1.1.2022 v objeme 1 015 tis. € so zaznamenaním výpadku príjmov z HPZ. V rozpočte nie sú zohľadnené budúce príjmy z nájmu bytov. Mesto od r.2014 zaznamenáva výpadok príjmov z mestských lesov, ktorý bol čiastočne nahradený príjmom z HPZ.

Granty a transféry na prenesený výkon štátnej správy v objeme 3 477 tis. € sú účelovo určené verejné zdroje z kapitol ŠR, predstavujú 26,99 % bežných príjmov mesta. Tranfery na prenesený výkon štátnej správy nekryjú výdavky spojené s poskytovaním služieb najmä:

Položka rozpočtu	Transfér zo ŠR	Výdavky
Matrika	13 067	41 926
Školský úrad	32 000	69 782
Stavebný úrad	28 159	24 908
ŠFRB	7 214	35 655
Aktivačná činnosť	14 000	54 873
Komunitná práca	103 000	167 717
Regob	5 039	17 500
MOPS	81 000	71 103
Opatrovateľská služba	200 000	289 910
Chránené dielne	41 000	119 898

Ako z prehľadu vyplýva, mesto dofinancovalo prenesený výkon štátnej správy na jednotlivých úsekoch, na nedostatok upozorňuje i NKU. Výdavok chránené dielne je kompenzáciou za zákonnú povinnosť zamestnávateľa zamestnať znevýhodnené osoby. Časť transferov bude dofinancovaná v r.2022 (opatrovateľská služba). Výdavky na komunitnú prácu, aktivačnú činnosť a MOPS sú i napriek pandemickým výpadkom zamestnancov zabezpečované a refundované s časovým sklzom. Účinnosť výdavkov je potrebné vyhodnocovať i vzhľadom na bezpečnostné a sociálne riziko a potreby ich monitorovania v meste. Za vynaložené finančné zdroje je potrebné kvantifikovať hodnotu.

Kapitálové príjmy sú rozpočtované vo výške 536 tis.€ za prijaté granty na výstavbu 48 BJ Potočná. Mesto na r.2022 rozpočtuje kapitálový príjem z predaja kapitálových aktív až na základe ich reálneho zazmluvnenia.

Finančné operácie na strane príjmov sú rozpočtované v objeme 3 668 tis.€, z toho krátkodobé úvery na preklopenie časového nesúladu v objeme 2 111 tis. € (Žabia cesta, MRK Lev.Lúky, bus stanica a iné) a zapojenia fondových účtov mesta i dočerpanie dotácií predchádzajúcich rokov. Mesto nerozpočtuje poskytnutie dlhodobého úveru na krytie bežných alebo kapitálových výdavkov. Stanovisko k dlhovej službe je súčasťou tohto Stanoviska.

Hlavná kontrolórka mesta sa oboznámila s návrhom príjmov rozpočtu na rok 2022 zostaveným na princípe opatrnosti a uistenia o naplnení príjmovej časti rozpočtu.

C/ 1.3. Návrh rozpočtu výdavkov mesta Levoča na rok 2022

Rozpočet bežných výdavkov je spracovaný na výdavky preneseného výkonu štátnej správy podľa § 7 ods.1 zákona č.583/2004 Z.z. a výdavky originálnych kompetencií mesta a rozpočtových a príspevkových organizácií, správy úradu a majetku mesta. V súlade s § 6 ods.12 písm.b/ zákona č.596/2003 Z.z. sú v rozpočte vyčlenené finančné prostriedky pre neštátne školy a školské zariadenia i dotácie z rozpočtu mesta na šport a kultúru.

Pri spracovaní rozpočtu výdavkov predkladateľ vychádzal z požiadaviek organizácií a úradu, žiadostí škôl a prijímateľov dotácií, poskytnutých v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi a VZN.

Návrh výdavkov bežného rozpočtu je spracovaný podľa funkčnej klasifikácie na položky, vymedzený programami, zohľadňuje financovanie zákonom uložených povinností. Pri návrhu výdavkov bola pozornosť venovaná aj fakultatívnym plneniam voči obchodným partnerom (Nemocnica Levoča), v sociálnej oblasti (voda Levočské Lúky), komunitnej práci, školstvu, komunálnym službám a výdavkom na šport a kultúru. Výdavky mesta je nevyhnutné prehodnotiť a prijať opatrenia na ich zníženie, v opačnom prípade mesto nie je schopné dodržať vyrovnané hospodárenie.

Bežné výdavky na rok 2022 sú rozpočtované vo výške 12 397 tis. €, oproti predpokladu roku 2021 čerpané na 0,94 % (pokles o 792 tis.€), kde nie sú zohľadnené výdavky na mzdy za 12/2022 (bez tvorby depozitu), čo nie je v rozpore so zákonom č.583/2004 Z. z., avšak hodnotenie šetrenie výdavkov rozpočtu v položkách 610 – mzdy a 620 – poistné nie je možno považovať za relevantné. Viazanie výdavkov je nevyhnutné na vyrovnané hospodárenie. Rozpočet na strane výdavkov je napätý, bez rezervy.

Prebytok bežného hospodárenia vo výške 485 tis.€ kryje len splátky istín úverov dlhovej služby rozpočtované vo výške 455 tis.€. Mesto v čase pandémie, prehriatia ekonomiky a dočerpávania finančných prostriedkov z prvého programovacieho obdobia EU netvorí žiadny finančný vankúš na zabezpečenie platobnej schopnosti.

Výdavky na chod úradu sú rozpočtované vo výške 1 541 tis.€, z toho 1 112 tis.€ na platy a odvody, pričom ku dňu zostavenia rozpočtu nie sú vyrokované odmeny pre zamestnancov. Návrh ŠR počíta s nárastom počtu zamestnancov na spracovanie strategických dokumentov pre obce (PHSR, ÚP a iné), čo si žiada kvalifikovanú pracovnú silu a výdavky na plat. Tovary a služby úradu sú rozpočtované v objeme 428 tis.€, čo pri príprave na digitalizáciu úradu nebude dostatočné a mesto sa bude uchádzať o nenávratné zdroje na vybudovanie efektívnej verejnej správy.

Výdavky na školstvo predstavujú po valorizácii platov za predchádzajúce obdobia 6 359 tis.€, čo predstavuje 51,29 % bežných výdavkov mesta a vzhľadom na pokles výkonnosti škôl (pokles počtu žiakov) je nevyhnutné prijať opatrenia.

V roku 2022 transfer na prenesený výkon štátnej správy školstva vo výdavkovej časti predstavuje 2 658 tis. € a na originálne kompetencie 3 079 tis.€. Transfer pre neštátne školstvo vo výške 553 tis.€ bude od 1.1.2022 poukazovaný zriaďovateľom na základe zmluvy.

Hodnotenie viazania výdavkov z dôvodu nezohľadnenia miezd za 12/2022 je skresľujúce. K prekročeniu na položke tovary a služby alebo položke 650 – transfer dochádza: - pri výdavkoch verejnej správy, MOPS, verejná zeleň, verejné osvetlenie, šport a kultúra.

Návrh rozpočtu nezahrňuje bežné výdavky na prevádzku dokončených investícií napr. IBV Krupný jarok, 48 BJ Potočná, vodná nádrž.

V roku 2022 je nevyhnutné venovať pozornosť environmentálnym témam a výdavkom, najmä na oblasť odpadového hospodárstva a oblasti sociálnych služieb (efektívnosť komunitnej práce, zásobovanie vodou, obsluha územia).

V zmysle § 7 ods.2 a 4 zákona č.583/2004 Z.z. a VZN mesto vyčlenilo na rok 2022 finančné zdroje na **poskytnutie dotácií na kultúru** v objeme 5 tis. €, osobitný transfer pre FS Levočan 2 tis. € a OZ Levočan 4 tis. €. Priame dotácie **na šport** sú rozpočtované v objeme 55 tis. €, nepriame dotácie na športoviská 47 tis. € a priama dotácia podľa § 7 ods. 3 zákona na bežecký areál Krúžok 10 tis.€. Na poskytnutie dotácie nevzniká žiadateľovi právny nárok. Poskytnutím dotácie podľa §4 ods.3 písm.h/ zákona č.369/1990 Zb. a §7 ods.6 zákona č.583/2004 Z.z. nemožno zvýšiť celkový dlh mesta.

V rozpočte pre TSML a v položke bývanie a občianska vybavenosť sú vyčlenené prostriedky účelovo určené na opravu a údržbu majetku mesta a verejnú zeleň i transfer pre MsKS na zabezpečenie činnosti. Mesto tvorí fond opráv bytového fondu.

V návrhu výdavkov kapitálového rozpočtu na rok 2022 je rozpočet 4 095 tis.€, z toho 942 tis.€ kryjú nevyčerpané dotácie z minulých rokov (radnica, hradobné opevnenie) 536 tis.€ granty a transfery (48BJ Potočná), fondy mesta 411 tis. € (PD, MRK Lúky, cyklochodník a lávka, chodník Krupný jarok, vodozádržné opatrenia Štúrova). Krátkodobý úver kryje investície do doby ich refundácie v objeme 2 112 tis.€ (MKR Lúky, priechody, vodná nádrž, radnica, NMP 47, autobusová stanica). Z úveru, ktorý vstupuje do dlhovej služby vo výške 93 155,- € a ktorý bol schválený v r.2019 je kryté na spolufinancovanie výdavkov na vodnú nádrž Mesto v roku 2022 nerozpočtuje krytie kapitálových výdavkov z prebytku hospodárenia bežného roka. (Podrobne v tabuľkovej časti návrhu rozpočtu).

Hlavná kontrolórka mesta vyhodnocuje ukazovatele dlhovej služby a spracúva stanovisko ku každému úveru, ktorý je schválený v rozpočte alebo pri jeho úprave. Mesto Levoča v r. 2022 nerozpočtuje krytie investícií dlhodobými úvermi. Dlhová služba ku dňu predloženia návrhu rozpočtu na r.2022 sa nemení.

Čerpanie výdavkov na investície má byť v súlade s PHSR, Akčným plánom, Plánom obnovy a Plánom odolnosti. Mesto na roky 2021 a 2022 zostavilo Plán investícií s finančným a časovým harmonogramom a stavom rozpracovanosti projektu. Hlavná kontrolórka odporúča venovať zvýšenú pozornosť kvalite ľudských zdrojov a projektovej príprave projektov a to vytvorením samostatného Projektového útvaru, ktorý bude mať za úlohu pripravovať zásobník projektov pre výzvy ale i podľa zámerov mesta.

Súčasťou návrhu rozpočtu sú **aj výdavky na finančné operácie** v objeme 595 tis. € použité na úhradu splátok istín dlhodobých úverov v objeme 455 tis.€ a úverov ŠFRB v objeme 140 tis.€.

Hlavná kontrolórka mesta sa oboznámila s návrhom výdavkov rozpočtu na rok 2022, ktorý vychádza z funkcií mesta, pričom zohľadňuje pandemický i ekonomický vývoj, neistotu ale i navyšovanie programov EU. Rozpočet výdavkov mesta je opatrný, bez tvorby rezervy.

C/ 1.4. Programový rozpočet mesta Levoča na rok 2022

V zmysle § 4 ods.5 zákona č.583/2004 Z.z. rozpočet mesta v 14 programoch a podprogramoch obsahuje zámery a ciele, uvedené v programovom rozpočte, obsahujúci programy a zodpovednosť za plnenie a čerpanie. Návrh rozpočtu na rok 2022 bol zostavený ako programový t.j. zdôrazňujúci vzťah medzi rozpočtovými výdavkami, očakávanými výstupmi a výsledkami programov. .

C/1.5. Dlhová služba

Vo finančných operáciách roku 2022 predstavujú rozpočtované splátky úverov objem 595 tis. €, z toho dlhodobé úvery dlhovej služby 455 tis.€ a splátky ŠFRB 140 tis. €. Finančné prostriedky určené na splátky úverov viažu disponibilné zdroje – prebytky hospodárenia. Splátky úrokov z úveru sú hradené z bežných výdavkov a sú rozpočtované vo výške 58 tis.€. V návrhu rozpočtu na rok 2022 je vo finančných operáciách zohľadnené dočerpanie úveru na investičné akcie z roku 2019.

Predpokladaná **úverová zadlženosť mesta** na rok 2022 dosiahne 18,32 % bežných príjmov minulého roku, v prepočte sú zohľadnené bežné príjmy na financovanie preneseného výkonu štátnej správy a účelové príspevky, z ktorých nie je možné financovať splácanie istín. Úroková zadlženosť mesta na rok 2022 dosiahne 6,38 %. Podrobný rozpis zostatkov úverov, ročných splátok istín úverov, vývoj dlhovej služby obsahuje textová časť návrhu rozpočtu na rok 2022.

Mesto Levoča plní ukazovatele dlhovej služby, ustanovené § 17 zákona č.583/2004 Z.z. Zvyšovanie úverovej zadlženosti mesta má vplyv na cashflow.

C/ 1.6. Rozpočet Mestského kultúrneho strediska v Levoči

Rozpočet MsKS na rok predstavuje 330 tis. € na platy zamestnancov a správu majetku. V prípade uvoľnenia pandémie bude potrebné výšku transféru ale i efektívnosť využívania majetku prehodnotiť a investovať do opráv a údržby budov (napr.KINO). V roku 2019 došlo k úspore prechodom knižnice do správy PSK.

MsKS v rokoch 2020 a 2021 nedosiahla rozpočtované vlastné príjmy, ktoré v čase pandémie nemožno odhadnúť (vstupné, granty a dotácie), ktoré prednostne zapája na čerpanie výdavkov na kultúru. Základnou činnosťou MsKS je poskytovanie služieb kultúry, prevádzka strediska a zabezpečenie správy majetku.

C/ 1.7. Rozpočet Technických služieb mesta Levoča

V oblasti financovania komunálnych služieb v roku 2022 transfer pre TSML predstavuje 1 716 tis.€ a obsahuje výdavky na platy zamestnancov a plnenie funkcií organizácie. TSML viažu výdavky rozpočtu, generujú prebytok účelovo použitý na opravy a údržbu majetku mesta. Organizácia modernizuje a obstaráva majetok na zabezpečenie činnosti, dosahuje úspory napr. VO, TKO. Výzvou aj pre TSML je riešenie odpadov, investovanie do zberného dvora.

Príspevková organizácia hospodári na princípe „Hodnoty za peniaze“ a vykazuje vysokú účinnosť a udržiateľnosť vynakladaných verejných zdrojov.

C/ 1.8. Rozpočty rozpočtových organizácií mesta – školy a školské zariadenia

Rozpočty škôl a školských zariadení sú prostredníctvom prijatých transferov zo štátneho rozpočtu na výkon prenesených kompetencií a prijatých výnosov z dane na zabezpečenie originálnych kompetencií priamo napojené na rozpočet mesta, prostredníctvom kapitoly školstva podľa VZN s prihliadnutím na špecifiká. V kapitole školstvo je rozpočtovaný výdavok v objeme 6 290 tis. €, z toho na neštátne školstvo 552 tis.€. Výdavky sú účelovo viazané na mzdy, platy a odvody zamestnancov.

Z Á V E R

Mesto vzhľadom na pandémie COVID-19 je nútené prijať opatrenia, najmä na úseku zvyšovania vlastných daňových príjmov z miestnych daní a poplatkov a z prenájmu majetku a pokračovať v opatreniach na vymáhanie pohľadávok. Mesto je povinné sledovať stratégiu alokácie zdrojov z rozpočtu EU a pripraviť zásobník projektov i personál na zapojenie sa do výziev, efektívne čerpať finančné zdroje na úseku školstva, sociálnych služieb a integrácie marginalizovaných skupín, environmentalistiky a zelenej dopravy, informatizácie a transparentnosti verejnej správy.

Návrh rozpočtu mesta na rok 2022 s výhľadom na roky 2023-2024 kopíruje druhovo výdavky r. 2021, je realisticky, zostavený ako vyrovnaný na princípe opatrnosti a v požadovanej štruktúre. Návrh reálne hodnotí možnosti mesta v oblasti plnenia príjmov a čerpania výdavkov, je zostavený v súlade s rozpočtovými pravidlami a garantuje plnenie funkcií mesta i keď preukazuje neschopnosť mesta čiastočne kryť kapitálové výdavky z prebytku hospodárenia bežného rozpočtu.

Návrh rozpočtu mesta na rok 2022 bol spracovaný a zverejnený dňa 1.12.2021. Stanovisko hlavnej kontrolórky k návrhu rozpočtu na rok 2022 bolo spracované a zverejnené na základe § 18 f, ods.1 písm.c/ zákona č. 369/1990 Zb.z.. Pri spracovaní Stanoviska bol preverený predložený návrh z hľadiska legality a legitimacy, súladu s metodikou tvorby, výkazníctva t.j. kompetencií mesta, úloh, pôsobnosti a právomoci orgánov mesta pri rozhodovaní o nakladaní s prostriedkami a majetkom mesta.

Hlavná kontrolórka mesta Levoča nezistila pri zostavovaní Návrhu rozpočtu mesta na rok 2022 s výhľadom na roky 2023-2024 pochybenia a porušenia všeobecne záväzných právnych predpisov, nevyvodzuje pripomienky k procesu tvorby rozpočtu a oprávnenosti výdavkov.

V Stanovisku uvedené návrhy opatrení hlavnej kontrolórky majú odporúčací charakter, nie sú pre orgány mesta záväzné i keď sú navrhované v konzekvenciách eliminovania rizika.

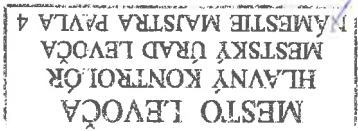
Hlavná kontrolórka mesta Levoča na základe kontrolnej činnosti a po zohľadnení východísk k návrhu rozpočtu mesta nemá zásadné pripomienky a odporúča Mestskému zastupiteľstvu v Levoči :

- **schváliť Návrh rozpočtu mesta Levoča na rok 2022**
- **Návrh rozpočtu mesta Levoča na roky 2023 až 2024 zobrať na vedomie.**

V Levoči, dňa 10.12.2021

Vypracovala:

JUDr.Rusnáčiková Dana – hlavná kontrolórka mesta

MESTO LEVOČA
HLAVNÝ KONTROLÓR
MESTSKÝ ÚRAD LEVOČA
JANĽA PAVLA 4